

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

вирішення соціальних проблем.

Усе це дозволяє сьогодні органам влади розглядати ДПП як ефективний спосіб вирішення багатьох проблем соціально-економічного розвитку.

Результативність державно-приватного партнерства розглядається з погляду кожного з партнерів. Якщо для приватного сектору досить застосувати стандартні методи оцінки результативності, застосовні до будь-якої фірми, то для держави завдання стоїть складніше. Завдання, які держава намагається вирішити за допомогою державно-приватних партнерств, не можуть бути перелічені тільки кількісним способом. В остаточному підсумку всі подібні проекти націлені на вирішення стратегічних державних завдань, на зниження гостроти соціальних протиріч. Грамотних механізмів оцінки результативності у вирішенні подібного роду не існує. Однак можна з упевненістю припустити, що чітке планування таких проектів і максимальна оцінка ризиків для них значно підвищують шанс на досягнення поставлених цілей обома сторонами.

Висновки. Основною перевагою ДПП у порівнянні з іншими видами договірних відносин між органами влади та приватним сектором є оптимальний розподіл повноважень щодо контролю над спільною діяльністю по наданню послуг населенню, в результаті якої буде досягнутий бажаний результат для обох сторін. Це досягається шляхом договірного узгодження ролей, ризиків і винагород та отримання стимулів для якісного надання послуг і, одночасно, використання гнучких підходів для досягнення бажаних результатів.

Основною перевагою ДПП для приватного сектора є те, що він отримує можливість для інвестицій у ті галузі соціально-економічного життя країни, які раніше вважалися сферою державних капіталовкладень і, таким чином, розширюють свої інвестиційні можливості.

Основними причинами, які спонукають державу до здійснення проектів ДПП, є переваги, пов'язані з підвищенням ефективності, зменшенням часу впровадження проектів, активним залученням інновацій і, зрештою, забезпеченням вищої продуктивності у сфері надання громадських послуг шляхом створення конкурентного середовища.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Вилисов М. Государственно-частное партнерство: политико-правовой аспект // Власть/ Гл. ред. Дзодзиев В. Выходит ежемесячно - 2006г. N 7. - с. 14-19. Уварова А. А. Мировой опыт и перспективы использования ГЧП в России / А. А. Уварова, С. А. Глушков // Транспорт Российской Федерации : журнал о науке, экономике, практике / Гл. ред. И. П. Киселев. - СПб. : Т-ПРЕССА. - 2008. - №6. - С. 26-28.
2. Huber, V. L., Neale, M. A. (1987) Effects of self and competitor goals on performance in an interdependent bargaining task. Journal of Applied Psychology, 72, 197-203.
3. Kanter, R. M. (1994) Collaborative Advantage: Successful Partnerships Manage the Relationship, Not Just the Deal. Harvard Business Review, 72, 96-108.

РЕЗЮМЕ

Стаття присвячена класифікації основних державно-приватного партнерства (ДПП). Автор пропонує розроблену класифікацію моделей ДПП, надає їх короткі характеристики та обґрунтовує обрану схему класифікації.

Ключові слова: державно-приватне партнерство (ДПП), моделі, класифікація, категорії, проекти.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена классификации основных государственно-частных партнерств. Автор предлагает разработанную классификацию моделей, представляет краткие характеристики и обосновывает выбранную схему классификации.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство (ГЧП), модели, классификация, категории, проекты.

SUMMARY

The article is devoted to the classification of the major public-private partnership (PPP). The author proposes a classification of PPP models, gives them a brief description and justifies the chosen classification scheme.

Keywords: public-private partnership (PPP) model, classification, category projects.

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СВІТОВОГО ФОНДОВОГО РИНКУ ТА РИНКУ УКРАЇНИ

Бударіна Н.О., к.е.н., доцент кафедри «Міжнародна економіка» ДонНУ
Литовченко М.С., аспірант кафедри «Міжнародна економіка» ДонНУ¹

Актуальність дослідження. Процеси формування світових фінансових ринків, які почалися в 50-х рр. і досягли найвищої точки свого розвитку в 90-х, можна віднести до важливіших явищ громадського та економічного життя другої половини ХХ століття. Трансформація фінансового середовища є однією з суттєвих рис сучасної світової економічної системи. Динамічний розвиток фінансових ринків, зокрема міжнародних ринків цінних паперів, спонукає по-новому оцінити взаємозалежність окремих країн, їх конкурентоспроможність та здатність адаптуватися до циклічного розвитку економіки. Інтеграція і глобалізація є однією з ключових тенденцій трансформації світового ринку цінних паперів на сучасному етапі.

Вагомий внесок у дослідження питань створення та ефективного функціонування ринку цінних паперів України зробили такі вітчизняні вчені-економісти, як І.В.Кривов'язюк, С.О.Маслова, Ю.В.Макогон, О.М.Мозговий, М.І.Назарчук, О.А.Опалов, В.І.Павлов, І.І.Пилипенко, О.І.Рогач, О.Ю.Ромашко, О.М.Сохацька, І.М.Школа та інші.

Вітчизняними та зарубіжними вченими зроблено значний внесок у дослідження зазначеної проблеми. Однак слід відзначити, що недостатньо дослідженими залишаються питання щодо визначення ролі та місця світового ринку цінних паперів у системі світового фінансового ринку, трансформації світового ринку цінних паперів в умовах циклічного розвитку економіки.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження світового фондового ринку та визначення місця українського ринку цінних паперів на ньому.

Основні результати дослідження. Під трансформаційними процесами у світовій економіці розуміються істотні зміни в міжнародних економічних відносинах, тобто зсув світових центрів (торговельних, фінансових) убік країн, що розвиваються. Підтвердженням цьому є підписання країнами БРІКП (Бразилія, Росія, Індія, Китай і Південна Африка) у березні 2012 року угоди про припинення торгівлі між собою в доларах США. Учасниці блоку є самими великими країнами світу, що розвиваються. Перемкнувшись на власні валюти, ці країни навіть працюють над створенням власного банку для торгівлі один з одним, обороту валют і кредитних ліній.

Вигоди при переході на розрахунки в національних валютах звичайні. Розрахунки й кредитні лінії в національних валютах сприяють зниженню валютних ризиків, скороченню витрат при торгівлі й довгострокових інвестиціях в економіки країн БРІКП.

З погляду довгострокової перспективи, нова угода країн БРІКП це крок у напрямку зсуву центрів світової фінансової активності з розвинених країн у країни, що розвиваються.

За переміщенням виробництва неминуче відбувається переміщення капіталу. Воно не носить прямолінійного характеру. Зараз

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

мова йде про торг між країнами БРІКП і розвиненими капіталістичними країнами з питань реформування світової фінансової системи.

Як відзначається в аналітичному звіті міжнародного фінансового холдингу Fibo Group, Китай давно рухається по шляху зсуву США з п'єдесталу світового фінансового гіганту, маючи у своєму розпорядженні могутніший економічний розвиток. Між країнами азіатського регіону налагоджені міцні торговельні зв'язки (Китай-Австралія, Нова Зеландія, Австралія-Корея), що також є гарантом стабільності економічної ситуації в регіоні.

Інші азіатські країни також демонструють упевнене економічне зростання в останні два десятиліття, і торговельні відносини між країнами в регіоні підсилюються, все частіше заміщуючи торгівлю з розвиненими країнами. Китай у цей час є найважливішим торговельним партнером для багатих країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону: Японії, Південної Кореї й Австралії.

Частка Азії в сфері фінансових активів у світі росте на чолі з Китаєм. Економічний ріст допоміг йому стати однією із привабливих з погляду інвестицій країн у світі. В 2010 році обсяг валових інвестицій у Китай досяг 2 трлн. 900 млрд. дол.

Темпи економічного зростання в 2012 р., згідно із прогнозами, складуть 1,75% (табл. 1). У прогнозі "Перспективи розвитку світової економіки" (ПРСЕ), розробленому МВФ, передбачається, що тимчасове зниження податків на фонд заробітної плати й збільшення страхування по безробіттю будуть відновлені в 2012 р. Безробіття в цей час перебувають на рівні 9,1%, і очікується, що вона збережеться високою протягом 2012 р.

Таблиця 1

Загальні показники окремих країн з розвинутою економікою [1, с. 99]

(Річна зміна у відсотках, якщо не зазначене інше)

	Реальний ВВП			Сальдо рахунку поточних операцій (у % ВВП)			Безробіття		
	2010	2011	2012 ¹	2010	2011	2012*	2010	2011	2012*
Країни з розвинутою економікою	3,1	1,6	1,9	-0,2	-0,3	0,1	8,3	7,9	7,9
США	3,0	1,5	1,8	-3,2	-3,1	-2,1	9,6	9,1	9,0
Зона євро	1,8	1,6	1,1	-0,4	0,1	0,4	10,1	9,9	9,9
Японія	4,0	-0,5	2,3	3,6	2,5	2,8	5,1	4,9	4,8
Велика Британія	1,4	1,1	1,6	-3,2	-2,7	-2,3	7,9	7,8	7,8
Канада	3,2	2,1	1,9	-3,1	-3,3	-3,8	8,0	7,6	7,7
Інші країни з розвинутою економікою	5,8	3,6	3,7	5,0	4,7	3,7	4,9	4,4	4,3

Для фундаментального аналізу фондового ринку України необхідно розглянути економічний стан України й фондового ринку в цілому.

Розглядаючи динаміку зростання грошової маси М3 (рис. 1), що в Україні включає всі кошти, у тому числі й сам неліквідні, можна помітити, що протягом досліджуваного періоду обсяг грошової маси постійно збільшувався, спад спостерігався лише в кризовий рік.

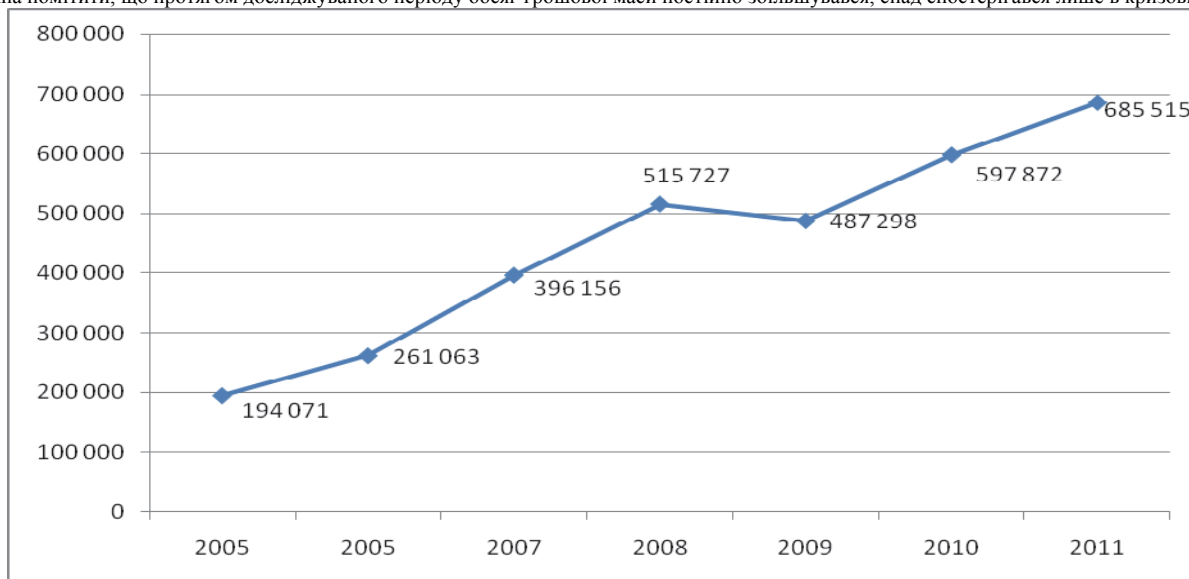

Рис. 1. Динаміка зміни грошового агрегату М3 в 2005-2011рр., млн. грн.

Одним з основних показників при оцінці економічного стану країни є рівень інфляції (табл. 2). За підсумками 2011р. інфляція склала 4,6%, що є досить невисоким показником у порівнянні з попередніми роками й з іншими країнами й нормальним рівнем інфляції. За три місяці 2012 р. інфляція склала 0,3%, що менше, ніж за той же період торік.

Таблиця 2.

Величини індексів інфляції (2005-2011рр.) у відсотках до попереднього місяця

	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	За рік
2005	101,7	101,0	101,6	100,7	100,6	100,6	100,3	100,0	100,4	100,9	101,2	100,9	110,3
2006	101,2	101,8	99,7	99,6	100,5	100,1	100,9	100,0	102,0	102,6	101,8	100,9	111,6
2007	100,5	100,6	100,2	100,0	100,6	102,2	101,4	100,6	102,2	102,9	102,2	102,1	116,6
2008	102,9	102,7	103,8	103,1	101,3	100,8	99,5	99,9	101,1	101,7	101,5	102,1	122,3
2009	102,9	101,5	101,4	100,9	100,5	101,1	99,9	99,8	100,8	100,9	101,1	100,9	112,3
2010	101,8	101,9	100,9	99,7	99,4	99,6	99,8	101,2	102,9	100,5	100,3	100,8	109,1
2011	101,0	100,9	101,4	101,3	100,8	100,4	98,7	99,6	100,1	100,0	100,1	100,2	104,6

Після того, як ми розглянули Україну в цілому з економічної точки зору, розглянемо фондовий ринок країни в рамках аналізу.

¹ Прогноз

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

Характеризуючи загальний стан фондового ринку України, експерти констатують, що перспективність інвестування в український фондовий ринок пов'язана з тим, що він зараз значно недооцінений. Темпи росту економіки, які перевищують аналогічні показники сусідніх країн, свідчать про позитивний розвиток країни в цілому. Розвитку фондового ринку супроводжує ріст національної економіки. Незважаючи на те, що економіка України залишається, в основному, експорторієнтованою - близько 70%, все більша частина доводиться на внутрішнє споживання. Причина - щільність населення, близькість до Європи. Ріст цін на газ позитивно позначається на економіці - підприємства мобілізувалися й почали знаходити резерви, модернізувати оснащення й виробництво. Позитивним фактором є також і відсутність валютних ризиків - гривня залишається стабільною досить тривалий час. Політична ситуація - той фактор, що найбільше негативно впливає на розвиток фондового ринку України.

Проте, незважаючи на політичну нестабільність, відповідно до звіту за 2011 р. Державної Комісії з цінних паперів і фондового ринку (ГКЦБФР), протягом 2011р. зареєстровано 780 випусків цінних паперів на суму 138,96 млрд. грн., що на 43,91 млрд. грн більше, ніж в 2010р. (рис. 2.)

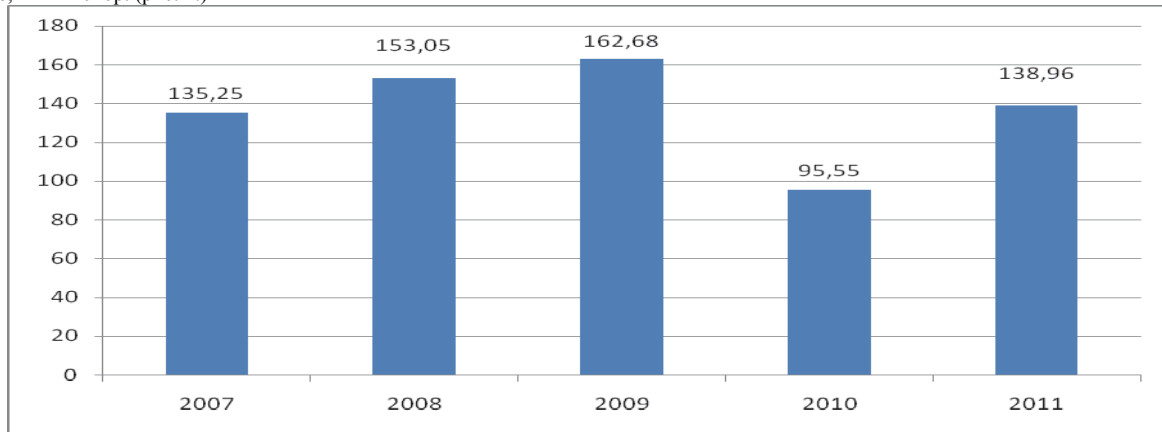

Рис. 2. Обсяг випуску цінних паперів, зареєстрованих ДКЦПФР, 2007-2011 р., млрд. грн.

Динаміка показників фондового ринку за останні 6 років свідчить про позитивний розвиток даного ринку. Місце фондового ринку в макроекономічних процесах відображено на рис. 3.

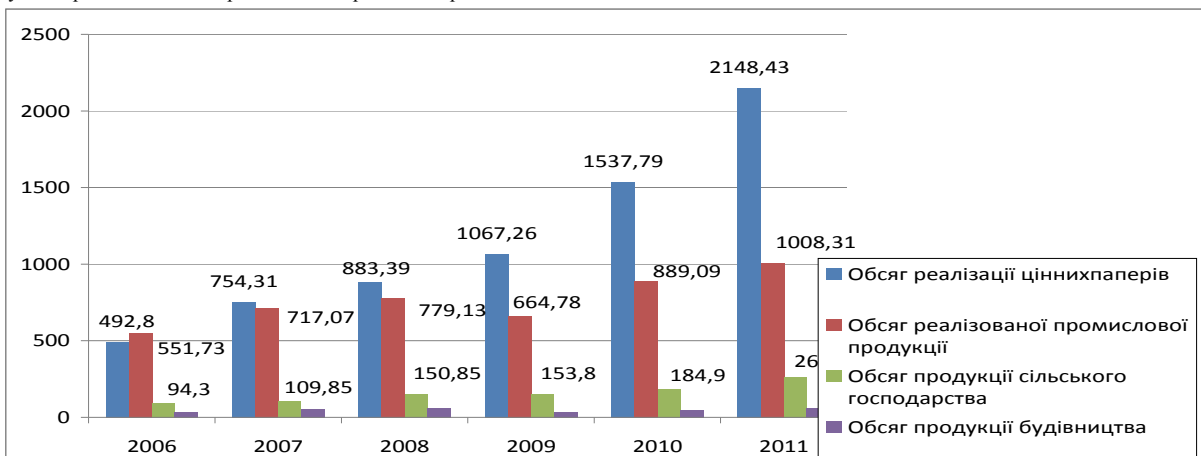

Рис. 3. Порівняльні дані обсягів торгів і макроекономічних показників України в 2006-2011р., млрд. грн.

Починаючи з 2009р. обсяг торгів на ринку цінних паперів перевищує розмір ВВП, що проілюстровано на рис. 4.

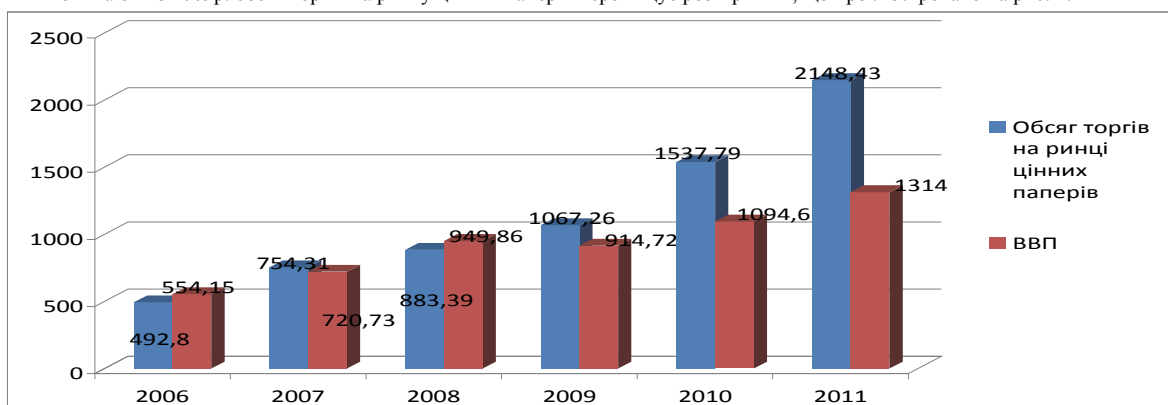

Рис. 4. Порівняльні дані ринку цінних паперів і розміру ВВП, млрд. грн.

Серед випущених фінансових інструментів найбільший обсяг займають акції (43,61%) і цінні папери ІСІ (35,42%). Інші види випущених цінних паперів представлені на рис. 5.

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ**

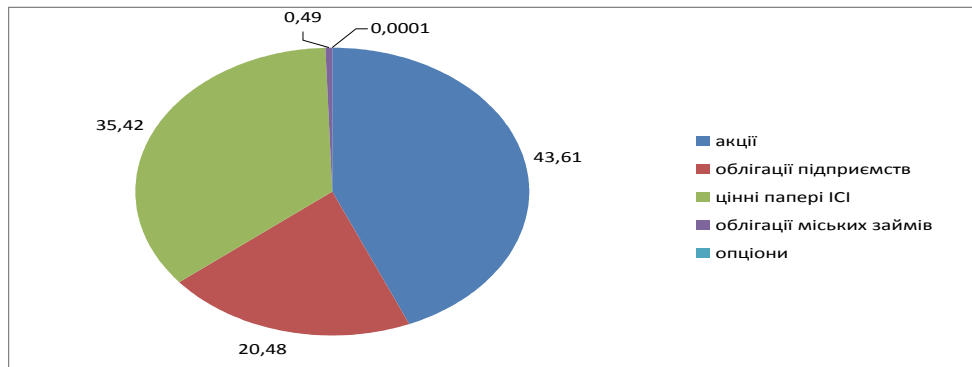

Рис. 5. Объем різних видів цінних паперів, випущених в 2011 р.

Похідні цінні папери на вітчизняному фондовому ринку поки ще займають незначну частину. Емітенти й інвестори не використовують у повному ступені всі можливі інструменти для залучення й розміщення вільних засобів.

Протягом 2011р. порівняно з даними 2010 р. обсяг біржових контрактів збільшився майже в 2 рази (на 104,55 млрд. грн.) і склав 235,84 млрд. грн. В 2010 р. відбулося значне збільшення обсягів біржових контрактів на організаторів торгівлі (в 3,64 рази) у порівнянні з 2009 р., тоді як в 2009 р. у порівнянні з 2008 р. обсяги торгів скоротилися на 4,62%. Ця ситуація відображена на рис. 6.

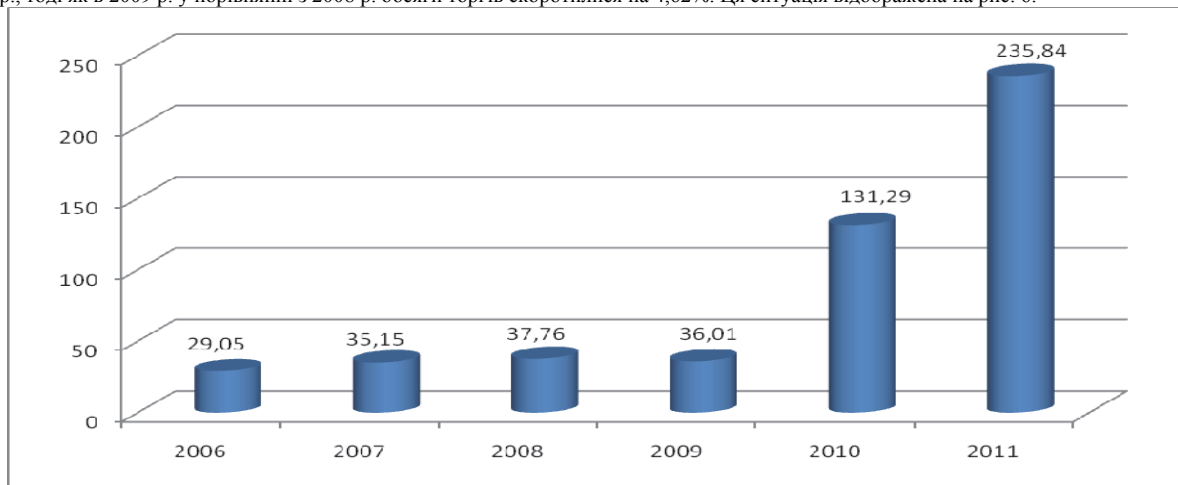

Рис. 6. Объем біржових контрактів на організаторах торгівлі за період з 2006 по 2011 рр., млрд. грн.

Найбільший обсяг торгів по фінансових інструментах на організаторах торгівлі протягом періоду зафіксоване з: державними облігаціями України - 99,13 млрд. грн. (42,03% від загального обсягу виконаних біржових контрактів) акціями на суму 79,43 млрд. грн. (або 33,68%).

Збільшення активності на біржовому ринку в 2010-2011 р. привело до збільшення в 2,5 рази обсягів організованого фондового ринку, при цьому обсяг біржових торгів на організаторах торгів на вторинному ринку становить 75,94% від загального обсягу біржових контрактів протягом розглянутого періоду.

Збільшення обсягів торгівлі пояснюється збільшенням фінансових активів, які інвестуються в цінні папери українських емітентів як вітчизняними, так і закордонними інвесторами, а також - збільшення вартості цінних паперів, з якими полягали контракти.

Провідну позицію в організації торгів займає ПФТС, що щорічно збільшує свою частину в торгівлі цінними паперами в Україні. Також свою частку збільшує й Українська біржа. Детальна інформація про діл бірж у торгівлі цінними паперами представлена на рис. 7.

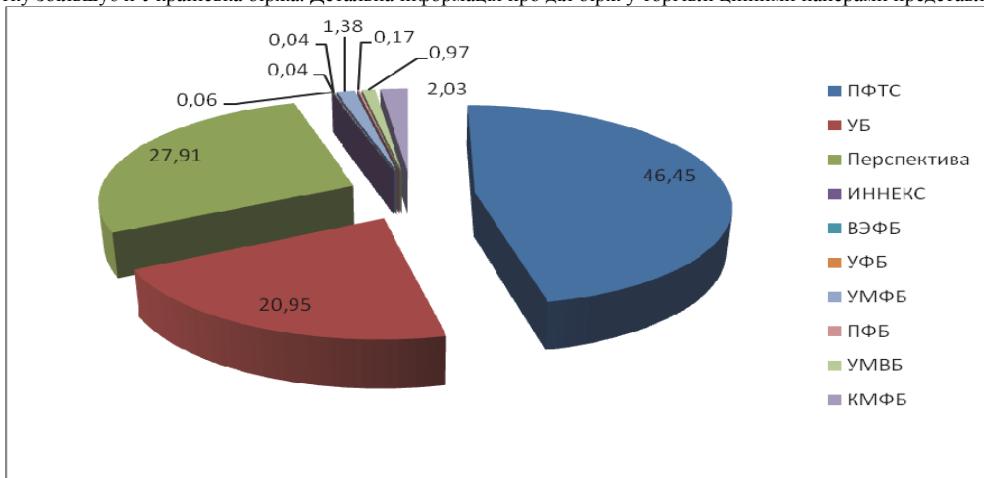

Рис. 7. Частка організаторів торгівлі в обсязі торгів, 2006-2011 рр.,%

Протягом останніх шести років на організаційно оформленому фондовому ринку України спостерігається консолідація торгівлі цінними паперами, оскільки близько 95% усього обсягу торгів зосереджено на трьох біржах: ПФТС, Перспектива, Українська біржа.

При цьому за останніми даними НБУ, частка операцій із цінними паперами, які вільно обертаються на біржовому фондовому ринку, не перевищує 8,5% від його загального обороту. Незважаючи на деяке збільшення частки операцій із цінними паперами, які здійснюються на біржовому ринку, фондовий ринок залишається надзвичайно закритим: приблизно 90,0% всіх операцій на ньому

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

здійснюються в так називаному "частці" режимі.

Протягом останнього років найбільше число договорів виконується по акціях, державним облігаціям і векселям (рис. 8).

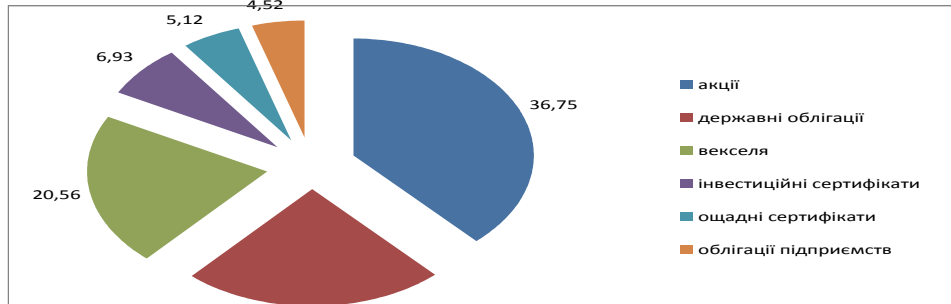

Рис. 8. Структура виконаних договорів торговцями цінних паперів (по видах фінансового інструмента), 2006-2011 рр., %

Треба зазначити, що країни, які мають фондові ринки, що розвиваються становлять неоднорідну групу. Єдине, що їх поєднує – це високе значення волатильності фондових ринків та їх залежність від зовнішніх фінансових ресурсів. Чим більш зрілими є ринки, що формуються, тим вони стійкіші до кризових явищ і тим менший рівень ризикового капіталу вони відчувають у довгостроковій перспективі. Відповідно, меншим є спад таких ринків у період значних скорочень попиту з боку міжнародних інвесторів на цінні папери, що на них обертаються.

В статті був досліджений фондовий ринок з питання застосування на ньому статистичного аналізу. Результатом цього є наступні висновки:

1. Фондовий ринок України вже створений і починає функціонувати.
 2. Основними проблемами фондового ринку є невисока ліквідність, низька капіталізація й невеликий набір фінансових інструментів.
 3. Для збільшення кількості інвесторів і обсягу інвестицій треба подолати ряд проблем, таких як фіскальна, технологічна і проблема довіри.
 4. Український фондовий ринок має майже саму високу в світі волатильність, і на ньому використання ARCH і GARCH моделей при прогнозуванні цін приймає рішуче значення для стабільного і прибуткового функціонування.
 5. Апарат аналізу, що досліджується представляє собою обгрунтовану теорію по вивченню руху цін на біржових ринках.
 6. Застосування окремих моделей для роботи на українському фондовому ринку є обгрунтованим і дозволяє отримувати підвищений прибуток, відносно безризикових вкладень, як у короткостроковій, так і в середньостроковій перспективі.
- Стабілізація макроекономічної ситуації в країні й сприятливі зовнішні фактори спричинили зріст інтересу інвесторів до гривневих інструментів на фондовому ринку. Притік в країну валютних надходжень, зниження банківських ставок і зменшення державних запозичень особливо стимулювали зріст інтересу до корпоративних облігацій з боку інституційних інвесторів. Додатковим стимулом інвестування стала низька доходність державних цінних паперів, яка з урахуванням інфляції виявилась негативною. Цей факт заставив інвесторів шукати більш привабливі інвестиційні інструменти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Рейтинги ПФТС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfts.com/uk/ratings/>
2. Звіт Державної комісії цінних паперів і фондового ринку за перше півріччя 2011 року // www.ssmc.gov.ua.
3. Оценка показателей деятельности финансовых рынков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economist.lacruax.com/>
4. Рейтинги фондовых рынков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/indices>
5. Финансовые показатели деятельности рынков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mmt.com.ua>

РЕЗЮМЕ

В статті був досліджений стан світового фондового ринку та визначення місця українського ринку цінних паперів на ньому.

Ключові слова: світовий фондовий ринок, цінні папери, ощадні сертифікати, акції, облігації, грошова маса.

РЕЗЮМЕ

В статье исследовано состояние мирового фондового рынка и определено место украинского рынка ценных бумаг на нем.

Ключевые слова: мировой фондовый рынок, ценные бумаги, сберегательные сертификаты, акции, облигации, денежная масса.

SUMMARY

In the article the state of the global stock market and the place Ukrainian securities market for it.

Key words: the global stock market, securities, savings certificates are stocks, bonds, money supply.

НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Васильців Т.Г., д.е.н., заступник директора Регіонального філіалу Національного інституту стратегічних досліджень у м. Львові,
Добуш З.О., аспірант Львівської комерційної академії¹

Вступ. За період незалежності більшість макроекономічних індикаторів розвитку роздрібною торгівлі в регіонах нашої держави покращувалися. В окремі періоди темпи зростання сповільнювалися, змінювалися структурні характеристики динаміки, спостерігалися й протилежні тенденції. Натомість в останні роки намітилися тенденції, що не можуть бути розцінені як позитивні. Це низькі фінансова стійкість, ліквідність та платоспроможність, невисокі показники фінансово-економічної ефективності господарювання, невисокі оборотність товарних запасів та ресурсна забезпеченість, значна частка збиткових підприємств; низька інноваційна активність; наявність істотних диференціацій та деформацій у споживанні товарів, розвитку і ефективності торгівлі у міських і сільських поселеннях, за регіонами та між обласними центрами і решту територіями, часткою товарів, виготовлених на території України; наявність істотного тіньового сектора. Вказані аспекти підсилюються й негативними тенденціями розвитку роздрібною торгівлі, а саме – зменшенням кількості підприємств та об'єктів роздрібною торгівлі, у т.ч. на одиницю населення; зменшенням торгової площі і кількості зайнятих на ринках; збільшенням частки збиткових підприємств та рівня зносу основних засобів; концентрацією торгівлі в мережах і витісненням дрібних магазинів, посиленням монополізації галузі; посиленням диференціації розвитку та зростанням нерівномірності розміщення об'єктів торгівлі.

Вказане має негативним наслідком погіршення інвестиційної привабливості більшості регіонів та територій України, а, відтак, потребує